

Čís. 10697.

Syndikátní žaloba proti státu, ježto notář zpronevěřil cenné papíry náležející do pozůstalosti. Na žalobci jest, by dokázal, že se notář dopustil zpronevěry ve své působnosti jako soudní komisař. Zpronevěra se stala teprve převedením cenných papírů na vlastní konto notářovo.

(Rozh. ze dne 16. dubna 1931, Co II 1/31).

Žalující spolek domáhal se na československém státu náhrady škody z důvodu syndikátního ručení, ježto notář Dr. L. jako soudní komisař zpronevěřil cenné papíry z pozůstalosti po Aloisu F-ovi. *Procesní soud první stolice* (vrchní soud v Brně) uznal žalobní nárok důvodem po právu, mimo jiné z těchto důvodů: Námitka, že se notář Dr. L. dopustil zpronevěry v době, kdy nebyl soudním komisařem, není odůvodněna. Žalovaný erár musí především dokázati, že notář Dr. L. zpronevěřil papíry, nejsou soudním komisařem. I kdyby se pokládal den prodeje papírů za den zpronevěry, měla by se věc takto: Pokud jde o t. zv. »moravské papíry« nebylo vůbec lze zjistiti, kdy je notář Dr. L. prodal. Dle jeho tvrzení v trestním spisu prodal je, by zaplatil útraty pohřbu, o nichž též nebylo lze zjistiti, kdy byly zaplaceny. Předválečné renty byly prodány, jak zjištěno, dne 23. dubna 1925. V té době notář Dr. L. soudním komisařem ovšem již nebyl. Byloť mu, jak zjištěno, odňato projednání pozůstalosti dne 6. ledna 1922 a dále již pozůstalost neprojednával. Tím dnem jeho činnost jako soudního komisaře končila. Žalovaný erár by ručil za škodu jen v prvním případě, nedokázav, že se prodej stal v době, kdy notář Dr. L. nebyl soudním komisařem, nikoliv v případě druhém. Ale věc se má jinak. Okolnost, kdy notář Dr. L. cenné papíry prodal, jest bezvýznamná, tímto prodejem byly zpronevěřené papíry jen realizovány. Zpronevěra jest dokonána, když někdo věc jemu svěřenou za sebou zadrží anebo sobě přivlastní. Žalovaný erár by musil dokázati, že se zadržení a přivlastnění cenných papírů, nikoliv jen jejich prodej, stal v době, kdy notář Dr. L. nebyl soudním komisařem. To však žalovaný erár nedokázal, důsledkem čehož jest míti za to, že se tak stalo v době jeho úřadování jako soudního komisaře. A ježto ani nebylo popíráno, že stát ručí za škodu způsobenou straně notářem jako soudním komisařem tím, že porušil právo přestoupiv úřední povinnosti (§§ 1 a 4 zák. čís. 112/1872), je nárok žalujícího spolku důvodem po právu.

Nejvyšší soud uznal právem, že žalobní nárok není důvodem po právu a že se proto žaloba zamítá.

Důvody:

Nesprávné právní posouzení věci vidí odvolání především v úsudku prvního soudu, že notář Dr. L. způsobil žalobci zažalovanou škodu tím, že porušil právo žalobcovo přestoupením úřední povinnosti u vykonávání svého úřadu jako soudní komisař. Výtka ta je oprávněna. Při roz-

hodování o žalobním nároku jest vycházeti ze žalobcova skutkového přednesu a zkoumati, zda žalobní nárok tak, jak je v přednesu tom odůvodňován, jest důvodem po právu. Žalobce odvozoval v první stolici žalobní nárok jen z okolnosti v žalobě tvrzené, že notář Dr. L. jako soudní komisař, projednáváje pozůstalost Aloisa F-a, zpronevěřil 74.261 Kč, patřící do této pozůstalosti. Zažalovaný nárok mohl by tudíž býti po právu jen, kdyby žalobce byl podal důkaz, že se notář Dr. L. dopustil zpronevěry ve své úřední působnosti jako soudní komisař. Mylný je názor prvního soudu, že důkazní břemeno tížilo žalovaného. Jde o žalobu z důvodu náhrady škody. Musil proto žalobce dokázati všechn skutkový základ tvrzeného nároku, tudíž i ten, že se notář Dr. L. dopustil zpronevěry ve své úřední působnosti jako soudní komisař. Důkaz ten se žalobci nepodařil. Podle zjištění prvního soudu, jež v odvolacím řízení zůstalo beze změny, nebylo lze o »moravských papírech« vůbec dokázati, aby je notář Dr. L. prodal, tedy zpronevěřil, a prozatímní (náhradní) listy, vyměněné za pozůstalostního řízení za předválečné renty a původně uložené do bankovní úschovy pro pozůstalost, převedl notář na vlastní depot až dne 18. dubna 1925, kdy soudním komisařem v tomto pozůstalostním řízení dávno již nebyl, ježto mu usnesením ze dne 6. ledna 1922 pozůstalostní spis byl odňat a projednání pozůstalosti bylo přiděleno jinému notáři. Dokud pozůstalostní cennosti byly uschovány neb uloženy pro pozůstalost, nebyly ještě zpronevěřeny. Zpronevěra se stala teprve jejich převedením na vlastní konto notářovo. Teprve tím je notář za sebou zadržel a si je přivlastnil. Pokus žalobce až v odvolacím řízení, odvozovati žalobní nárok nikoli ze skutečnosti zpronevěry, nýbrž z okolnosti, že Dr. L. cennosti, jež jako soudní komisař převzal, s porušením svých úředních povinností nesložil u soudu a že soud, vykonáváje dohled na jeho činnost, ho ke složení nedonutil, nemůže se setkat s úspěchem, protože jest podle své povahy změnou žalobního důvodu. Ta však v odvolacím řízení podle § 483 třetí odstavec c. ř. s. není dovolena. V řízení první stolice se žalobce o ni ani nepokusil, ačkoli žalovaný v námitkách výslovně k tomu poukazoval, že se zpronevěra cenností nestala za úřední působnosti notáře jako soudního komisaře, proč stát za škodu jí vzniklou neručí. Jelikož žalobce podle toho, co vyličeeno, neprokázal podstatnou složku žalobního nároku, vznik škody z nezákonné úřední působnosti notáře jako soudního komisaře, bylo vyhověti odvolání již z toho důvodu a uznati změnou prvního rozsudku, že žalobní nárok důvodem není po právu, a proto žalobu zamítnouti.

Čís. 10698.

Skutečnost, že zařízení sloužilo k potřebám továrny a že veřejná obchodní společnost, provozující podnik v továrních nemovitostech, jež jí nepatřily, určila zařízení to za příslušenství k užívání továrny, neznamená ještě o sobě nabytí vlastnictví k zařízení pro spoluvlastníky tovární nemovitosti. Zákonná vlastnost příslušenství předpokládá, že vlastník věci hlavní určil věc vedlejší k užívání věci hlavní, nebo že tak sta-